

Motion till riksdagen 2005/06:So419

av Ragnwi Marcelind (kd)

Utveckling av sprututbytesprogrammet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att motverka en utveckling av sprututbytesprogram för narkomaner.

Motivering

Den socialdemokratiska regeringen har föreslagit att sprututbytesprogram för narkomaner ska permanentas i de landsting som så önskar. Förslaget innebär att det ges möjlighet att överlämna spruta och kanyl till narkotikamissbrukare. Vissa villkor för sprututbyte skall dock ställas, exempelvis att ett ”personligt överlämnande” sker och att ett faktiskt utbyte av spruta/kanyl äger rum. Utbytet skall, menar regeringen, ses i ett långsiktigt rehabiliteringsperspektiv.

Jag delar inte den uppfattningen och menar att det aldrig kan finnas tillräckligt starka skäl till att dela ut sprutor till en narkoman och dessutom kalla det en del av ett rehabiliteringsprogram.

När man samtalar med narkomaner eller före detta narkomaner får man ofta höra att allt som påminner om en spruta ger sug. Att hallucinationer och drömmar oftast är fyllda med sprutor. För att komma bort från sitt missbruk är det av yttersta vikt att helt och hållet ta avstånd från sprutan. Hur ska man kunna rehabilitera narkomaner och samtidigt dela ut sprutor?

I Sverige finns sedan mitten av 1980-talet sprututbytesprogram i Malmö och Lund. Dit kan tunga missbrukare som är över 20 år gamla och som påvisar att de är injektionsmissbrukare av narkotika, gå och byta ut använda sprutor mot nya. Sprututbytesprogrammet har drivits som en försöksverksamhet och har nyligen utvärderats av Socialstyrelsen. Av utvärderingen framgår att man inte har funnit något entydigt svar på frågan om programmet lyckats förhindra hiv-spridningen. Det går varken att påvisa uttalat negativa eller uttalat positiva effekter av programmet. Socialstyrelsen anser dock inte att

Fel! Okänt namn på

verksamheterna står i strid med det övergripande målet om ett narkotikafritt samhälle och inte heller målen att förhindra nyrekrytering till missbruk och att fler missbrukare skall upphöra med sitt missbruk.

I Socialdepartementets promemoria DS 2004:6 Sprutbytesverksamhet för injektionsmissbrukare står det att "lagstifta om sprutbytesverksamhet kan uppfattas som en åtgärd som inte är i samklang med förbudet mot missbruk av narkotika och att den tydliga signalverkan som den skarpa narkotikalagstiftningen har, riskerar att försvagas". Dock anser Socialdepartementet att de angivna skälen för lagförslaget väger tyngre än denna försvagning i "narkotikalagstiftningens signalverkan".

I EU:s riktlinjer för medlemsstaternas narkotikapolitik föreslås också fria sprutor.

Narkotikasituationen i Sverige är allvarligare än någonsin. Sverige har ca 28 000 tunga narkotikamissbrukare. År 1992 var motsvarande siffra 19 000. De som någon gång testat narkotika har blivit tre gånger fler under 1990-talet. Heroinmissbruket ökar kraftigt och är, bland personer födda på 1970- och 1980-talen, mer än dubbelt så stort som amfetaminmissbruket. Det beror delvis på att tillgången ökat och att priserna sjunkit.

Jag anser att risken för drogliberalisering är stor med fria sprutor. Jag menar att varje form av liberalisering innebär en ökad spridning av droger. När sprutor delas ut försvåras motivationsarbetet. I Oslo har man sedan flera år använt sig av sprutbyte för intravenösa narkotikamissbrukare, samt även infört injektionsrum. Vid ett studiebesök i Norge fick jag lyssna till information om deras ambition till rehabilitering och det imponerade inte. Överlämnandet av nya sprutor skedde via en lucka i väggen ditt alla narkomaner köade för att få nya sprutor, med andra ord en obefintlig insats i rehabiliterande syfte. Polisen rapporterar också att det tyvärr trots sprutbytesprogrammet hittades använda sprutor på gatorna, vilket oroade många föräldrar som hade barn springande ute och lekte.

Missbruksvården behöver förbättras och få mer resurser. Idag förekommer brister inte minst inom den vård och behandling som erbjuds missbrukare. Stödjande miljöer bland barn och unga har också försämrats; skolhälsovården har begränsats, antalet skolkuratorer minskat, fritidsgårdar lagts ned och fältarbete dragits in. Antalet poliser och narkotikaspårare på gatan har minskat. Det kostar att bekämpa narkotikan men då måste man ta med i beräkningen vad missbruket kostar samhället. Det krävs konkreta handlingar för att hjälpa människor att bli fria från narkotikamissbruk liksom förebyggande insatser för att motverka att allt fler unga börjar med narkotika. Därför bör Sverige säga nej till allt vidare utvecklande av sprutbytesprogram.

Stockholm den 28 september 2005

Ragnwi Marcelind (kd)